

Zrównoważony rozwój – efekt wielowymiarowej współpracy

„Możemy pochodzić z różnych statków, ale obecnie płyniemy tą samą łodzią” - powiedział Martin Luther King. Taką wspólną łodzią dla polskiej gospodarki i wszystkich jej podmiotów jest dzisiaj zrównoważony rozwój. By go umożliwić, potrzebny jest dialog i współpraca przedstawicieli wszystkich sektorów.

Aleksandra Stanek-Kowalczyk, Irena Pichola

Opublikowany właśnie raport „Wizja zrównoważonego rozwoju dla polskiego biznesu 2050” nie tylko podkreśla konieczność wielowymiarowej współpracy dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, ale również sam proces tworzenia tego dokumentu był przykładem szerokiego dialogu oraz zaangażowania wielu ekspertów i organizacji. Takich doświadczeń powinno być w Polsce więcej.

Raport powstał dzięki współpracy PwC, (lidera projektu), Forum Odpowiedzialnego Biznesu, oraz Ministerstwa Gospodarki. W proces tworzenia i konsultowania założeń dokumentu aktywnie włączyli się także przedstawiciele biznesu, których opinie znalazły się w ostatecznej wersji opracowania. Dzięki takiej formule pracy autorzy mogli w sposób bardziej kompleksowy i wiarygodny opisać główne potrzeby i szanse dla biznesu związane ze zrównoważonym rozwojem.

Głównym filarem prac nad dokumentem (oprócz analiz danych statystycznych i dostępnych opracowań przeprowadzonych przez PwC) były sesje konsultacyjne. W kilkunastu zorganizowanych spotkaniach wzięło udział ponad 150 osób, w tym przedstawiciele kadry zarządzającej i prezesów firm. W ciągu kilkudziesięciu godzin rozmów przedyskutowali oni prawie 20 różnych tematów ważnych dla zrównoważonego rozwoju, a następnie wyłonili spośród nich sześć kluczowych obszarów z punktu widzenia polskiego biznesu.

Następnie każdy zainteresowany mógł włączyć się w proces konsultacji wstępnej wersji dokumentu. W trakcie całego procesu uczestnicy sesji zgłosili kilkadziesiąt uwag, z których każda została przeanalizowana, a większość - uwzględniona w raporcie.

Współpraca - kluczowy czynnik realizacji Wizji

Zrównoważony rozwój jest wspólnym celem biznesu oraz wszystkich innych aktorów życia gospodarczego i społecznego. Dlatego też do jego realizacji niezbędna jest współpraca rozumiana jako współdecydowanie o najważniejszych sprawach oraz współodpowiedzialność za ich realizację. Kooperacja taka może i powinna przebiegać na wielu płaszczyznach: zarówno wewnątrz środowiska biznesu (np. współpraca branżowa, pomiędzy firmami różnej wielkości, szeroka, międzybranżowa kooperacja biznesu, wspólne przedsięwzięcia poszczególnych ludzi, działów i zespołów w ramach danego przedsiębiorstwa), pomiędzy poszczególnymi sektorami (współpraca biznesu z organizacjami społecznymi i instytucjami publicznymi) jak też w innych wymiarach.

Współpraca została wymieniona –obok edukacji i innowacyjności - jako jeden z trzech kluczowych czynników sukcesu, niezbędnych dla osiągnięcia celów wskazanych w Wizji. Według przedstawicieli biznesu odpowiadająca na wyzwania i potrzeby rynku pracy edukacja, będąca nigdy niekończącym się procesem, jest niezbędna do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju. Dlatego jej znaczenie podkreślano było na każdym etapie procesu konsultacyjnego. Także innowacyjność przewijała się w pracach nad dokumentem. Do roku 2050 globalny układ sił i ról, jakie odgrywają poszczególne kraje i regiony, może ulec zmianie. W tej sytuacji innowacyjność w dążeniu do zrównoważonego rozwoju jest po prostu niezbędna. Innowacyjne myślenie i zarządzanie pozwala nie tylko sprawnie odpowiadać na zmiany w otoczeniu, ale także – wyprzedzać je.

Trzy powyższe czynniki sukcesu powinny być traktowane łącznie, ponieważ w wielu przypadkach wpływają one na siebie nawzajem, np. współpraca środowisk naukowych z biznesem (łącząca czynnik edukacji i współpracy) sprzyja innowacyjności.

Niezbędne obszary współpracy

W raporcie „Wizja zrównoważonego rozwoju dla polskiego biznesu” zdefiniowano sześć kluczowych obszarów, w ramach których działania niezbędne z perspektywy zrównoważonego rozwoju są najpilniejsze. Są to:

- Kapitał społeczny
- Kapitał ludzki
- Infrastruktura
- Zasoby naturalne
- Energia
- Jakość państwa i instytucji

Dla każdej z powyższych dziedzin zaprojektowano wizję rozwoju na rok 2050 oraz wskazano kroki, które powinny zostać podjęte, aby taki stan osiągnąć. Równocześnie, proponowanym działaniom przypisano perspektywę czasową i ustawiono je w odpowiedniej kolejności (więcej w ramce: **Wizja 2050: agenda dla polskiego biznesu**). W każdym z poszczególnych obszarów pokazano, co powinien zrobić biznes, by wesprzeć zrównoważony rozwój, a co - inni gracze (państwo, społeczeństwo, organizacje społeczne, instytucje edukacyjne itp.). Naświetlono też wiele punktów styku, w których powinna mieć miejsce współpraca pomiędzy różnymi podmiotami. Poniżej krótko podsumowujemy pola do współdziałania w każdym z sześciu obszarów Wizji.

Chcąc stworzyć **konkurencyjną i innowacyjną gospodarkę, rozwijającą się w oparciu o kapitał społeczny**, konieczne jest z jednej strony tworzenie mechanizmów nagradzających współpracę i partnerstwo, a z drugiej - szeroka edukacja i promowanie postaw polegających na skłonności do współdziałania. Dialog i kooperacja pomiędzy biznesem i przedstawicielami sektora publicznego powinny być przy tym modelowymi przykładami działań w tym obszarze.

Jeśli chcemy osiągnąć stan, w którym na rynku pracy znajdzie się **optymalna liczba osób wykwalifikowanych zgodnie z potrzebami pracodawców**, niezbędna jest strategiczna współpraca pomiędzy przedstawicielami biznesu i środowiskiem akademickim. Pozwoli ona wykorzystać potencjał i efekt synergii wynikający z połączenia praktycznych i akademickich doświadczeń w dziedzinie edukacji.

Nowoczesna, bezpieczna i przyjazna dla środowiska i ludzi infrastruktura to kolejny cel, który wymaga wielowymiarowej współpracy. Przede wszystkim dlatego, że dotyczy zarówno infrastruktury fizycznej jak i teleinformatycznej. Dla jego realizacji niezbędne jest ścisłe współdziałanie decydentów, inwestorów, firm teleinformatycznych i osób, które tworzą innowacyjne rozwiązania technologiczne. Tylko przy zaangażowaniu wszystkich tych graczy możliwe będzie odpowiednie zdefiniowanie potrzeb i luk infrastrukturalnych, a następnie opracowanie i wdrożenie najlepszych rozwiązań. Istotnym partnerem w tym obszarze powinien być także sektor edukacji, którego rolą będzie podniesienie poziomu umiejętności korzystania z nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych.

Aby w roku 2050 **zasoby mogły być wykorzystywane w zrównoważony sposób w całym cyklu życia**, konieczne jest zbudowanie poczucia współodpowiedzialności za konsekwencje ich niedoboru. Potrzebne są zarówno działania edukacyjne i promocyjne, jak i tworzenie nowoczesnych rozwiązań umożliwiających wykorzystywanie skarbów planety w bardziej zrównoważony sposób. Do tego również potrzebna będzie efektywna współpraca różnych organizacji i instytucji.

Chcąc mówić o **bezpiecznych dostawach energii pochodzącej ze zróżnicowanych źródeł, w przystępnej cenie i generującej jak najmniejsze koszty społeczne i środowiskowe**, konieczne jest w pierwszej kolejności

podjęcie strategicznych, wspólnych dla wszystkich podmiotów funkcjonujących w gospodarce, decyzji dotyczących źródeł energii. Kolejne działania w tym obszarze zarówno legislacyjne, inwestycyjne jak i edukacyjne także wymagają ciągłego dialogu i współpracy przede wszystkim pomiędzy przedstawicielami sektora publicznego i prywatnego.

Aby osiągnąć cele wizji, mówiące o **przewidywalnym i klarownym podejściu do przedsiębiorców, opartym na współpracy**, niezbędne jest nie tylko zjednoczenie sił w celu wypracowywania pomysłów przez przedstawicieli administracji publicznej i biznesu, ale też aktywna partycypacja tych drugich we wdrażaniu uzgodnionych rozwiązań i zasad. Konieczna jest zmiana sposobu myślenia o rolach i zadaniach państwa, które nie powinno być opiekunem, lecz kreatorem sprzyjających warunków, w których biznes będzie mógł sprawnie funkcjonować. Trzeba też popracować nad wzajemnym zaufaniem tych dwóch sektorów. Firmy jako twórcy rozwoju gospodarczego, powinny jako partnerzy rządu uczestniczyć w projektowaniu rozwiązań dla wyzwań, przed jakimi stoi Polska.

Udane próby zintegrowanych działań

Przedstawiciele biznesu są coraz bardziej świadomi tego, że wspólne działania na rzecz zrównoważonego rozwoju są niezbędne. Dowodzą tego inicjatywy podejmowane przez poszczególne branże. Jedną z nich jest konferencja „Odpowiedzialna Energia” organizowana przez PGNiG przy współpracy PwC (w tym roku odbędzie się czwarta edycja). Do tej pory 20 firm sektora energetycznego podpisało „Deklarację w sprawie zrównoważonego rozwoju firm energetycznych w Polsce”. Co roku przy okazji konferencji firmy te podsumowują swoje działania na rzecz realizacji zasad zapisanych w Deklaracji.

Innym przykładem jest „Deklaracja w sprawie porozumienia dla bezpieczeństwa pracy w budownictwie”, inicjatywa sektora budowlanego, dla którego głównym wyzwaniem są kwestie bezpieczeństwa pracowników. W ramach przedsięwzięcia wypracowano dwa dokumenty: „Standard minimalnych wymagań wobec podwykonawców – zapisy umowne” i „Standard minimalnych wymagań wobec podwykonawców – szkolenia i dodatkowe kwalifikacje”. Sygnatariuszami porozumienia są Hochtief, Bilfinger Berger, Budimex, Mostostal Warszawa, Polimex Mostostal, Skanska, Warbud oraz Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa (PZITB), który był inicjatorem Porozumienia.

Także branża alkoholowa od lat podejmuje działania w kwestiach istotnych dla sektora angażując do współpracy odpowiednie agencje i instytucje publiczne. Przykładem może być akcja „Prowadzący – niepijący”, realizowana przez Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego - Browary Polskie. Ogólnopolskim patronem akcji jest Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, a jej celem jest zapobieganie nieszczęściom na drogach spowodowanych przez pijanych kierowców poprzez m.in. kształtowanie u klientów lokali gastronomicznych nawyku newsiadania za kierownicę po spożyciu alkoholu.

Podobne inicjatywy podejmowane są także w innych sektorach, których przedstawiciele zrozumieli, że działając wspólnie, problemy istotne z perspektywy długoterminowego i zrównoważonego rozwoju ich branż, można zrealizować szybciej i efektywniej niż pracując w pojedynkę.

Wszyscy płyniemy tą samą łodzią

Mimo, iż przedstawiciele środowiska biznesowego, sektora publicznego, pozarządowego i środowisk akademickich reprezentują różne światy, rośnie świadomość faktu, że jedyną drogą, którą wszyscy muszą razem podążać, jest droga zrównoważonego rozwoju. By wspólna łódź mogła doплыć do wyznaczonego celu, niezbędne jest wspólne nią sterowanie. Dlatego też bez harmonijnej współpracy zarówno w ramach poszczególnych sektorów i środowisk, jak i między sektorami nie ma szans na zrównoważony rozwój.

Irena Pichola jest dyrektorem zespołu zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu PwC, a Aleksandra Stanek-Kowalczyk jest w nim menedżerem.

Ramka: Wizja 2050: agenda dla polskiego biznesu

The new agenda for business in Poland